Türkiye Ekonomisinin Güncel Sorunları 2

Editörler

Doç. Dr. Hüseyin Naci BAYRAÇ · Doç. Dr. Emrah DOĞAN

ekin

TÜRKİYE EKONOMİSİNİN GÜNCEL SORUNLARI 2

Editörler

Doç. Dr. Hüseyin Naci BAYRAÇ

Doç. Dr. Emrah DOĞAN

EKİN
Basım Yayın Dağıtım

2024

© 2024 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-6263-63-5

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:
Sonçağ Yayıncılık
Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48/48 İskitler - Ankara
Tel.: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Ekim 2024

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

9. BÖLÜM

TÜRKİYE EKONOMİSİNDE YENİLİK, AR-GE ve TEKNOLOJİ POLİTİKALARI [1]

ÖZET

Türkiye ekonomisi için tüm ekonomilerde olduğu gibi ekonomik büyüme sürecinin temel dinamikleri yenilik, araştırma-geliştirme (Ar-Ge) ve teknolojide sağlanan gelişmelere bağlıdır. Ülkelerde yeniliklerin ve teknolojik gelişmelerin ortaya çıkmasına hizmet eden pek çok gelişme olduğu halde en temel faaliyet kolunun Ar-Ge faaliyetleri olduğu kabul edilmektedir. Bu çerçevede son yıllarda dünyada olduğu gibi Türkiye ekonomisinde de Ar-Ge faaliyetlerinin artış göstermesi önem arz etmektedir. Öte yandan, Ar-Ge faaliyetlerinin büyük yatırım finansmanı gerektiren ve bir o kadar da getirisini kısa vadede elde etmekten uzak olması, bu faaliyetleri destekleyecek aktörler olarak devletleri ön plana çıkarmaktadır. Kuşkusuz bu konuda gerçekleştirilen faaliyetlerin sağlayacağı kazanımlar da çoğunlukla ulusal nitelikte olmaktadır. Dolayısıyla ekonomide yenilikleri ve teknolojik gelişmeleri ortaya çıkarması beklenen bu sürece dair politikalar izlenmesi gerektiği aşikardır. Bu bağlamda Türkiye ekonomisinin büyüme dinamiğinin temelinde yer alan yenilikleri ve teknolojik gelişmeler sağlamaya dönük Ar-Ge faaliyetleri gerçekleştirilmesi ve bu yönde politikalar izlenmesi de önem arz eden bir konudur. Bu çalışmada, Türkiye ekonomisinde yenilik, Ar-Ge ve teknoloji politikaları incelenmektedir. Bu kapsamda tarihsel bağlamda izlenen yenilik, Ar-Ge ve teknoloji politikaları ele alınmakta ve ayrıca Türkiye ekonomisinin geleceğine yönelik olarak izlenmesi gereken politika önerileri sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Ekonomisi, Yenilik, Ar-Ge, Teknoloji

1. GİRİŞ

21. yüzyılda küreselleşmenin hızlı seyri, ulusların kaderini şekillendirmede yenilik, Ar-Ge faaliyetleri ve teknoloji politikalarının rolünü ön plana

[1] Prof. Dr. Oytun MEÇİK, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, oytunm@ogu.edu.tr; ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-7409-6266.

KAYNAKÇA

Akar, İ. ve Meçik, O. (2024). "Reskilling the Workforce Through Vocational Training", O. Meçik (Eds.), In *Reskilling the Workforce in the Labor Market: The Country Cases*, IGI Global, Hershey.

Akgün, A. E. ve Güner, M. (2022). "Türkiye'de Teknoparkların Gelişimi ve Önemi", M. F. Kacır, M. Şeker, M. Doğrul (Ed.), *Milli Teknoloji Hamlesi* içinde (ss. 239-261), Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, Ankara.

Başaran Özdemir, F. (2016). "Bilgi ve İletişim Teknolojileri Sektörü", İ. S. Akçomak, E. Erdil, M. T. Pamukçu ve M. Tiryakioğlu (Ed.), *Bilim, Teknoloji ve Yenilik: Kavramlar, Kuramlar ve Politika* içinde (ss. 409-450), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Çalışkan, Ş. (2009). "Türkiye'nin Enerjide Dışa Bağımlılık ve Enerji Arz Güvenliği Sorunu", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (25), 297-310.

Efe, M. N. (2019). "İş Dünyası ve Üniversiteler Arasındaki İş Birliği ve Stratejik Yönetimi", *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(2), 163-169. https://doi.org/10.18506/anemon.526346

Erdil, E., Pamukçu, M., Akçomak, İ., Erden, Y. (2013). "Değişen Üniversite-Sanayi İşbirliğinde Üniversite Örgütlenmesi", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 68*(02), 95-127. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000002281

İzmen Yardımcı, E. Ü., Kılıçaslan, Y., Üçdoğruk, Y., Taymaz, E., ve Aytun, U., (2018). *Türkiye'nin Dijital Ekonomiye Dönüşümü Türkiye Bilişim Sektörü: Yeri, Önemi ve Yetenekleri*, TÜBİSAD, İstanbul.

Kepenek, Y. (2016). "Türkiye'nin 1980 Öncesi Bilim ve Teknoloji Politikaları", İ. S. Akçomak, E. Erdil, M. T. Pamukçu ve M. Tiryakioğlu (Ed.), *Bilim, Teknoloji ve Yenilik: Kavramlar, Kuramlar ve Politika* içinde (ss. 643-665), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Kocabaş C. ve Alpaydın Y. (2018). "Üniversite-sanayi işbirliği bağlamında teknoloji geliştirme bölgelerinin misyon ve vizyonlarının incelenmesi", *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 8*(2), 368-377. https://doi.org/10.5961/jhes.2018.278

Meçik, O. (2023). "Ekonomide Yenilik İklimini Yaratmak: Yeniliklerin Türkiye Ekonomisinde Rolü", M. M. Erdoğdu; S. Alçın; D. D. Dereli; D. Bilgin; İ. Akbaş (Ed.), *Yeniden Yapılanan Küresel Ekonomi ve Türkiye* içinde (ss. 249-259), İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları.

Meçik, O. (2022), "Hukukun Üstünlüğü ile Sürdürülebilir Ekonominin İnşası", N. M. Hamzaoğlu & İ. Ertek (Ed.), *Sürdürülebilir Kalkınma ve Ekonomi* (ss. 501-510), İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Meçik, O. (2021), "Gelecek Ne Getirecek? Türkiye'de İşgücü Piyasası Dinamikleri", S. Alçın, B. Erdil Şahin, D. D. Dereli, M. Hamzaoğlu & İ. Ertek (Ed.), *Gelecekte Ekonomi* içinde (ss. 561-585), İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Özgün, F. (2023). "Dijital Ekonomi ve Türkiye'nin Dijital Ekonomi Göstergelerinin AB ile Karşılaştırmalı Analizi", *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi, 25*(2), 140-182. https://doi.org/10.54838/bilgisosyal.1329680

Özman, M. (2016). "Yenilik Sürecini Bir Ağ Olarak Görmek", İ. S. Akçomak, E. Erdil, M. T. Pamukçu ve M. Tiryakioğlu (Ed.), *Bilim, Teknoloji ve Yenilik: Kavramlar, Kuramlar ve Politika* içinde (ss. 317-339), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Sakarya, Ş., & İlkdoğan, S. (2023). "Türkiye'de Startup Yatırımları ve Finansmanı", *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi, 6*(2), 146-171. https://doi.org/10.38057/bifd.1296106

Şirin, S. R. (2017). *Bir Türkiye Hayali*. Doğan Kitap, İstanbul.

Taş, Ş., Taşar, İ., ve Açcı, Y. (2017). "AR-GE Harcamaları ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği", *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10*(2), 178-187.

T.C. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı (2017). "Ulusal Genişbant Stratejisi ve Eylem Planı (2017-2020)". https://hgm.uab.gov.tr/uploads/pages/ulusal-genisbant-stratejisi/ulusal-genis-bant-stratejisi-ve-eylem-plani-2017-2020-b9d0c25d-328c-4eda-a2aa-d374ffacd91a.pdf (Erişim Tarihi: 19.2.2024).

TBMM (2023). *Endüstri 4.0: Kavramsal Çerçeve ve Ülke Uygulamaları*, TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı Yayınları, Ankara.

TCCB (2019). "Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Değerlendirme Raporu". https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/03/Surdurulebilir-Kalkinma-Amaclari-Degerlendirme-Raporu_13_12_2019-WEB.pdf (Erişim Tarihi: 19.2.2024).

Tuna, K., ve İsabetli, İ. (2014). "İnovasyonun Finansmanı ve Risk Sermayesi", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, 64*(1), 27-47.

TÜBİTAK (2024). "TÜBİTAK Tarihçesi", https://www.tubitak.gov.tr/tr/icerik-hakkimizda (Erişim Tarihi: 5.2.2024).

Ulutaş Aydoğan, S.; Erdil, E. ve Pamukçu, M. T. (2016). "Türkiye Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikasının 1980 Sonrası Tarihçesi ve Gelişimi", İ. S. Akçomak, E. Erdil, M. T. Pamukçu ve M. Tiryakioğlu (Ed.), *Bilim, Teknoloji ve Yenilik: Kavramlar, Kuramlar ve Politika* içinde (ss. 667-699), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Yenilmez, F., ve Güllü, M. (2018). "Türk Otomotiv Sektöründe Endüstri İçi Ticaretin Analizi", *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 5*(1), 37-56. https://doi.org/10.17541/optimum.342947

Yücel, İ. H. (2006). *Türkiye'de Bilim Teknoloji Politikaları ve İktisadi Gelişmenin Yönü*. Yayın No. DPT: 2690, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

Zerenler, M., Türker, N., ve Şahin, E. (2007). "Küresel Teknoloji, Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) ve Yenilik İlişkisi", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 653-667.